

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

2. Quatuor media excitandæ magis ac magis fidei sacræ opportuna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

12.

mus pariter amorem Dei in te-
scere, & nescio quam desidiam mi-
serè obrepentem ea homini dā-
na parere, quæ etiam in alterā vitā
lugendi materiam præbeant: quod
in Patre Munier & Societate no-
strā, qui Superior alicujus domus
Societatis in Burgundia anno 1625.
decessit è vivis, accidisse videmus.
Vivebat id temporis in eā civitate,
in quā ille obiit, Sanctimonialis ex
Ordine Annuntiarum Cælestiū
Maria Hyacintha sanctitatis opi-
nionē celebris, quæ Confessario
Patri Parifot (à quo dicitur Virgi-
nis vitam descriptam habemus) si-
bi revelatum dixit Patrem Munier
in cælo inter Confessores locum
habere; triduo tamen in flammis
purgantibus hæsisse, quod studio
alicujus scientiæ non adeo tum ne-
cessariæ nimium additus, aliquem
in exercitiis spiritus teporem con-
traxisset. O quàm utile monitum
nobis Deus per os Jeremiæ pro-
nuntiatum reliquit! *Non gloriatur
sapiens in sapientia sua, neque fortis
in fortitudine sua, neque dives in divi-
tiis suis, sed in hoc gloriatur scire &
nosse me, dicit Dominus.* Verè ita est,
omni studio ad hanc majorem
Dei Opt. Max. hauriendam co-
gnitionem nobis connitendum
est, à qua tanquam à perenni fon-
te tot in voluntatem nostram a-
moris divini affectiones derivari
videmus.

Cap. 9.

C A P. II.

Quatuor media excitanda
magis ac magis fidei sacræ
opportuna.

Non dubito te, qui hæc legis,
& tantas fidei viæ ac excita-
tæ utilitates intelligis, ejus obti-
nendæ desiderio vehementer ten-
neri, optareque media ex me in-
telligere, quibus vim & virtutis
iltius efficaciam in te sentias, ut
perfectiorem divinæ Majestatis
cognitionem excitandis in te amo-
ris igniculis opportunam conse-
quaris; en tibi quatuor ex S. Au-
gustino Epistolâ ad Paulinam: *Go-
girando, orando, legendo, audiendo:*
de quibus si sententiam meam re-
quiris, liberè cum eodem Docto-
re pronuntio in duobus prioribus
plus inesse momenti ad id, quod in
quæstione est, consequendum,
quàm in duobus posterioribus: &
considerationi & orationi potio-
res partes esse deferendas.

1.
Quatuor
media ad
fidem ob-
tinendam.

Epist. 12.

Primum ergo locum habeat
Consideratio; cujus materia sit Dei
Pulchritudo, Bonitas, Amor, & in
beneficiis conferendis profusio:
in his singulis diebus per aliquod
tempus considerandis mentem
occupa. Nolo dicas tibi, quod Pla-
to: *Mibi recessus, ac solitudo provin-
cia est: multo minùs, quod Ter-
tullianus:*

Primum
medium
Confide-
ratio.

De pallio
c. 5.

tullianus: *Seceſſi à populo, unicum mihi negotium eſt; nec aliud nunc curo, quàm ne curem.* Sufficit mihi, aliqua mentis tuæ tranquillitas, aliquod cogitationum tuarum ſilentium, & à negotiis tumultuantibus vacatio. Hanc Iſaiæ ſententiam quaſi de cælo ad te demiffam tibi aſſume: *Vade popule meus, intra in cubicula tua, & claude oſtia ſuper te.* paululum ad cor reſſuſus, Dei in te merita perpende, cui amorem debes ſuper omnia: quem ſi illi deneges, ſalutis æternæ jaçturam facis.

In ſilentio iſto evigilat fides, & radiis ſuis animum colluſtrans admirabiles effectus parit.

2.
Exemplū
utilis con-
ſideratio-
nis.

Anno circiter 1280. duo viri nobiles, quorum alter Carolus (qui poſtea Abbas Villarienſis, ſanctitate celebris Pedum iſtud illuſtravit) alter Gerardus vocabatur, ab equeſtri haſtiludio, quod Torneamentum vocant, Wormatiâ Moguntiam iter cùm relegerent, & longo tractu prata vernantia, variisq; floribus inſperſa occurrerent, conyenerunt inter ſe de ſilentio ſervando toto illo tempore, quo amœnitates illæ oculis illuderent; ac deinde quibus interea temporis cogitationibus animum occupaffent, utrimque ſe communicaturos ſpouderunt. Alter ergo amœno illo itinere confecto, vidiffſe dixit in illis florentibus campis mundi fugientis ina-

ginem, cujus dona, deliciæq; citius defloreſcunt, quàm omnis illa agrorum amœnitas evaneſcat: alter idem ſibi dum illa conſpiceret in mentem veniſſe, aſſumat; neque hic hæſerunt, ſed mutuis ad amorem æternorum colloquiis accenſi, votum de deferendâ vitâ liberiore, amplectendâ monaſticâ emiſere; in qua ſcilicet, ſine impedimento vacarent amori pulchritudinis nunquam perituræ. Reſſoruit nimirum ex illo florum aſpectu in eorum animis fides, & hæc ſuis flammis voluntatem accendit. Adeo verum eſt, pium ſilentium, Dei cognitionem acueri, & ab hac excitatum amorem ſanctum in animis noſtris incrementa capere longè maxima.

Par momentum & incentivum amoris eſt in *Oratione*, & qui cum cæco Euangelico frequenter rogaret, *Domine, ut videam*, experientiâ diſceret Jeſum Chriſtum, verum animarum ſolem exiſtere, qui nihil magis habet in votis, quàm aperire mentis noſtræ oculos, & pulchritudinis ſuæ radiis ita illos tenere occupatos, ut nullo deinde rerum fugientium aſpectu capiuntur. Virum olim novi generoſâ ſtirpe progenitum, qui cùm aliquot annis libertatis æſtu abreptus in fide etiam Incarnationis Filij Dei fluctuaſſet; toto tamen illo tempore brevi orationculâ Deum quinquagies compellabat, divini

3.
Secundū
Oratio.

Exem-
plum.

divini Solis radium aliquem implorans, & dicens: *Noverim te, prima Mundi, & rerum omnium Causa; tu me quaeso à salutis aeternae periculo eripe*: affulsit tandem ille radius, cujus ductu emerit è vitiorum errorumque salebris, ac deinceps vitâ cum virtute transactâ gloriosâ morte pro Rep. & felici pro aeternitate defunctus est. Ad hanc lucem sancti amoris altiore continenter à Deo flagitandam, nos Spiritus sanctus S. Jacobi verbis invitat: *Si quis indiget sapienciâ, postulet à Deo, in fide nihil hastians*: nullo repulsæ metu in impetrando dono, quod libentissimè cæcis mortalibus divina Bonitas impertit.

O Sapiencia! ô fons lucis increata! quàm parvo donum tuum constat hominibus (quid enim facilius petitione?) & tamen quàm oscitanter ad tui consecutionem aspirant!

4. Tertium lectio.
Tertius fidem excitandi modus à piorum librorum *Lectitatione* petitur, quibus rerum æternarum cognitio perficitur, dum in illis discussio rerum fugientium velo, ipsa sancti amoris pulchritudo atque felicitas clariùs emicat, suosque radios potentiùs in animos legentium jacit. O quàm optandum est, ut plerique, qui in Republ. præcipuis muneribus funguntur, & legendis audiendisve litigantiû causis dies integros consumunt,

temporis aliquid piæ lectioni ad divini amoris igniculos excitandos impenderent! majori id animorû suorum fructu peragerent, quàm dum in alienas lites prorsus incumbunt, exsuccati & aridi exigua interdum amoris divini curâ, nullo certè cælestis unctionis incremento.

O sint pauca lineæ ex vita S. Antonij ab aulicis Imperatoris prope Treviros (ut Confessionum lib. 8. narrat S. Augustinus) attentius perlectæ ita animum unius ex illis immutarunt, ut conjectis in amicum oculis eum ita compellaret: *Dic quaeso te, omnibus istis laboribus nostris quò ambimus pervenire? majorne spes nostra poterit esse in palatio, quàm ut amici Imperatoris simus? & ibi quid non fragile, plenumq; periculum? & quamdiu istud erit? amicus autem Dei esse si volvero, ecce nunc fio.* Dixit, & iidem amoris, quo flagrabat, facibus socij animum accendit, amboque, abjectâ rerum humanarum curâ, novæ vitæ in monastico secessu fundamenta jecere: habebant ambo sponfas, quæ hoc audito etiam ipsæ virginitatem Deo dedicaverunt. O! quàm ab una lectione pij codicis beata lux animos istos percussit, quæ & à pedicis, quibus implicati erant, illos continuo expedit, & alas addidit, quibus ad Evangelicæ perfectionis culmen, æternasq; lauros capeffendas evolarent.

B Idem

5. Exemplum.

6.
Aliud.

Idem contigit in S. Aphra S. Hilarij filia, quæ 15. Decembris inter Sanctas colitur: Unica Epistola, quam Pater ab Arrianis in exilium coniectus ad illam scripsit, ad tantum Sanctimonix gradum eam eiecit, ut post mortem inter Virgines in caelo, supremos honores adepta sit. Petebatur in matrimonium à viro nobili, de quo Pater certior factus, rogavit differret in reditum suum, invenisse se sponsum longè præstantiorem, qui è caelo genus & originem duceret, cujus pulchritudo rosas & lilia vinceret, cujus opes, & sapientia cæteris anteirent: adducturum illum secum, cum ab exilio domum reverteretur; quamobrem tantisper expectaret. Crediti Parentis denuntiationi puella, & tam arridentibus illecta promissis, omnium procorum ambitioni nuntium remisit, aditumque præcluserit. Redux Pater cum illi hunc Sponsum Jesum Christum esse aperuisset, & effusus in tanti Sponsi laudes, demum rogasset, an se illi vellet dedicare: annuit Virgo, tantæque animi propensione consensum dedit, ut Parentem roga- ret, id quamprimum si fieri posset, executioni mandaretur. Hinc excitatus sanctus Episcopus, precibus apud Deum tam diu insistit, dum filix mortem dulcissimam ad instar somni sine morbo, aut alicujus doloris sensu ille im-

petraret, quo amantissimi Sponsi complexibus æternum in caelo fruere- tur; cumque idem beneficium rogasset filix mater, id etiam sancti Episcopi precibus à Deo concessum fuit. Beata lectio quæ duarum feminarum corda paribus desideriis inflammavit, moriendi, & Deo fruendi, illasque eodem inclusit tumulo, & pari apud superos felicitate cumulavit. Utinam hujusmodi pia lectitatio frequentaretur à pluribus, & in eorum librorum pervolutationem succederet, qui pascendæ dumtaxat curiositati deserviunt, vel impuris alendis cogitationibus materiam præbent, aut ostentationi vanissimæ scientiæ fomenta subministrant. Meritò obtrudi posset hujusmodi hominibus, quod aliquando S. Paulinus in amico vitio vertit, quem literarum cupiditas & nimius amor longius, quam par erat, rapiebant. *Xeno- Epist. ad Iovium.* *phontem*, inquit, *Platonem, Caronem, Varronemque, perlectos revolvit, multosque, præterea, quorum nos fortè nec nomina, tu etiam volumina tenes; ut istis occuperis, immunis & liber; ut Christum, hoc est, sapientiam Dei discas, tributarius & occupatus es: vacat tibi, ut Philosophus sis; non vacat tibi, ut Christianus sis.*

Sitantum valet ad permovendos animos muta lectio, quid faciet in pulpitis viva vox, aut etiam in privatis conventibus familiare collo-

7.
Quartum
sermo
pius.

8.
Exem-
plum.

colloquium, quod amoris sancti
pius ardor animarit? Quantos in
corde S. Augustini motus excita-
vit Smpliciani de Victorini con-
versione narratio? Quantum po-
tuit ad sanctioris vitæ iter capef-
sendum, cum quodam Masselino
de familia Electoris Moguntini
brevis, sed ardens S. Bernardi ser-
mocinatio? Quas flammæ in Pe-
tro Canisio accendit familiare
cum Petro Fabro de virtute seriò
prosequenda colloquium? Plenæ
sunt similibus exemplis historia;
unum tamen, quod mihi Henrici
Suso vita subministrat, silentio
præterire non possum: Sanctimo-
nialis quædam florente ætate li-
berioris vitæ abrepta illecebris, vi-
rum hunc sanctum morte peius
oderat, aciebatque se vivam defo-
di malle, quàm de rebus conse-
scientiæ cum illo agere. Erant hæc
indurati in rerum fugientium a-
moribus animi iactabundæ voces:
quarum rationem non habens vir
sanctus, aliquando tandem cum il-
la agendi viam invenit, eamque
suaviter simul & fortiter alloqui
exorsus: Quousque, ait, ô filia, cui
Deus animum, in quo domicilium
figeret, est largitus, & donis in
hunc finem ornavit amplissimis,
libertatis amore nimio seducta,
hosti illius capitalissimo te totam
permittes? indignum prorsus est
te alterius esse, quàm ejus, qui te
tot ornamentis naturæ cumula-

vit: ecquis, oro, justius vernan-
tes carpat rosas, quàm is, cujus il-
læ sunt? Quæro te, ô quæ nobili-
tate & formâ præstas, nitidos illos
tuos oculos aperis; illiusque in pri-
mis memineris amicitia, quæ hîc
inchoatur, & æternum perseve-
rat: advertite quot perniciosum a-
morem damna sequantur, quos
tamen mundus ita occulit, ut illa
ejus sequaces non videant, in hac
& altera vita miseris & calamita-
tibus obnoxij: ne committas, ut
plus apud te valeant hostis crude-
lissimi, sed occulti artes, quàm il-
lius, qui totus amor est, amica in-
vitatio: fidem, si cor ei aperias,
tibi do, te continuò recipiendam
in ejus amicitiam, quæ & in hac
vitâ, & totâ deinceps æternitate
perennabit. Quid plura? Inge-
muit virgo, & erectis ad cælum
oculis: En me totam tibi permit-
to, ait, ô Pater, & hoc momento
omnibus rerum fugientium ob-
lectamentis nuntium remitto, &
me tibi dirigendam formandam-
que trado. Præstolabantur ad o-
stium Sodales, quæ tam longæ
moræ pertæsa, metuentes etiam
ne quid in illa mutationis accide-
ret, clamaverunt finem tandem col-
loquio imponeret. Fecit illa: sed
illis jam proxima: Valet, inquit,
sodales, satis diu in vestra conue-
tutine tempus miserè perdidi,
nunc mihi consulere statui; me, si
libet, imitemini; alioquin æter-

nùm vobis valedico. Excepta fuit omnium risu, & verbis contumeliosis, quæ sequenti die majoribus animis iterum obtruserunt; sed frustra: contempsit enim omnia Virgo victrici constantiâ, quàm ad mortem usque tenuit; cuius fructus ineffabiles collegit postea in cælo, tota æternitate illis fruitura, dum contrâ nonnullæ fortè ex consodalibus gemunt apud inferos, & vanitatis, inconstantiaque pœnas nunquam finiendas miserè luunt. Ita fortem & sanctum amorem parturit solida piaque colloquio; cum illam fides & amor animavit. Huic fidei charitati coniunctæ promissorum divinorum adimpletionem, & ex malis fortiter toleratis aggestas lauros, & rerum bene gestarum gloriam refert accepta in sua ad Hebræos Epistola S. Paulus Apostolus: de qua cum Augustino dicere possumus, eam radicem esse omnis bonæ actionis; oculum, quo sanctæ in scopum diriguntur intentiones; gubernaculum, quo voluntatis nostræ navicula ad portum charitatis appellit; præcipuumque ejus munus esse, ex eharitate operari, aded ut *si sine dilectione sit, sine opere erit*. Ama igitur, sed antè fidei facem accende, quæ an objectum amore dignum sit, examinet, probatumque proponat voluntati. Audiamus iterum Augustinum: *Nam jobis dicitur:*

In Psal. 31.

Nihil ametis; abste: pigri, mortui, detestandi, miseri eritis; si nihil ametis. Amate, sed quid ametis, videte. Si rerum fugientium amori mentem implicamus, cæcorum more aberamus, Deoque injuriam facimus, qui amandi facultatem cordibus nostris indidit; aquam crystallinam per canales impuros & lulentos ducimus, & gemmam pulcherrimam intra maleolens finietum abscondimus, arboremque ferendis paradisi fructibus idoneam pestilenti aurâ afflamus, sterilemque reddimus & rivuli limpidissimi fluentes aquas, quibus & animæ hortulus irrigandus, & flores amœnissimi Deoque pergrati producendi erant, in cloacas fœtentes derivamus. Purga ergo amorem tuum, ait idem sanctus, & aquam fluentem in cloacam, converte in hortum. Quales impetus habeas ad mundum, tales habeas ad artificem mundi. Sed ante omnia, fac fides in te velut sopita exhortetur, & evigilet; nubesque dissipet, quæ lumen æterni solis intercipiunt, & tenebras offundunt; tum experimento salubri videbis, ad eum modum, quo verno tempore, sole cursum suum ad nos propius converte, novam velut faciem mundus induit, rident & florent omnia, aves dulcius modulari incipiunt, mille coloribus horti se vestiunt, & amœnitate suâ oculos, animosque mirâ voluptate perfundunt;

Ibid.

fundunt; ita si fides mentes nostras radiis suis illuminet, tum virtutes omnes, ad opera singulari perfectione adornanda, & beatos spiritus exhilarandos efflorescent: semperque verum erit, fidem ejusque lampadem operibus præluce-re oportere, si cætera salva esse velimus.

CAPUT III.

Non sufficit fides; sed Deus summo loco præterea habendus.

I
Duobus
modis
Deus
æstimantur.

ORatoris est pronuntiatum: *Vulgus ex veritate pauca, ex opinione multa æstimat. Æstimatio est actus intellectus, quo rei alicui valorem & pretium damus: quod duobus modis fieri solet; aut simpliciter, aut per comparationem cum eo, quod illius obtinendæ gratiæ vellemus impendere, vel cum illa commutare. Ita qui pro adamante offert mille scuta, pluris illum æstimat, quàm qui centum. Ita si Solem totius cæli vastissimæ extensioni compares, exiguus videtur; si cum terrâ componas, (quam centies, & quadragesies magnitudine vincere dicunt Mathematici) magnæ molis esse censebis. Quid, quæso, est guttula, quæ ex situla, quæ aquam hauris, in puteum relabitur; quid pulvisculus,*

qui in bilancem iniectus, tam levis est, ut illam in alterutram partem inclinare non possit? quid atomus, qui tam exigua, aut prope nullius est quantitatis, ut secari non possit? & tamen omnes gentes, & longis terrarum tractibus divisæ regiones, & Insulæ, si cum Dei præstantiâ, potentiâ & maiestate conferantur, pro nihilo (Spiritu sancto attestante) habendæ sunt. *Ecce genes, ait Isaias, quasi stilla situla, & quasi momentum in statera reputata sunt: & ecce Insulæ quasi pulvis exiguus.*

Religiosus è Sancti Dominici familia coram S. Agidio S. Francisci discipulo dicebat habendam S. Joanni gratiam, quod in principio Evangelij sui, tam altè ac magnificè de Deo, Patriisque Verbo locutus fuisset. Opposuit se contra Agidius, nihil de Deo Joannem elocutum asseverans. Mirantibus cæteris qui adstabant, ait: Si avicula ex ingenti vastoque monte arenæ granum abstulisset, illanæ aliquid abstulisse diceretis? Cumque illi respondissent; Si levissima illa arenula cum reliquo monte conferatur, dicendum videri, nihil accepisse. Idem esto, inquit, de illis, quæ de Deo ejusque naturâ in sacris Paginis habemus judicium; illa enim si cum Dei incõprehensibili perfectione conferantur, longè abesse arbitror ab istius naturæ præstantiâ: de

2.
S. Joannes
de Dei
Verbo
quid
ferit.